

Rudolf Steiner

Spřádání karmy a svobodná jednání

Výňatek ze 4. přednášky (dne 19. 3. 1923) z přednáškového cyklu Bytost člověka, jeho osud a vývoj světa (GA 226, 16. do 21. S. 1923), přeložil K. Procházka (kráceno, upraveno).

Vůle a proces spalování

Posvítíme-li si metodami anthroposofického bádání do oblasti, kde pulsuje vůle, zjistíme následující: Máme-li úmysl uskutečnit určité rozhodnutí vůle, je zde především myšlenka a představa. Ve chvíli, kdy tento úmysl proudí do organismu, vzniká v něm to, co můžeme nazvat vnitřním prosem spalování. Takže chtějící člověk se ve fyzickém smyslu ocitá v jakémsi spalovacím stravování produktů výměny látek, které vlastně musíme neustále obnovovat. Jinak je tomu při představování, kdy se v organismu neustále usazují solnaté součástky a také se jako zemité, solnaté a popelovité součástky z organismu vylučují. Fyzicky je tedy myšlení a představování usazováním solí. Cítění je spalování. Duchovnímu pohledu se lidský život jeví jako neustálé usazování solí shora a spalování zdola nahoru. Spalování je vlastně příčinou toho, že v ohni vlastního těla nemůžeme obyčejným vědomím zaznamenat, co je vlastně vůle, protože spalování způsobuje, že vůli (chtění) vlastně zaspíme.

Osudové zážitky

Posvítíme-li si prostředky duchovního vnímání do tohto organického ohně, který neustále vzniká naší vůlí, upozorujeme, že v tomto ohni žijí účinky našeho astrálního chování v předešlém pozemském životě. V tomto ohni žije to, co nazýváme lidským osudem, lidskou karmou. Pohlížíme-li prostředky duchovní vědy do celé souvislosti lidského života, do všeho toho, co se stává neviditelným právě v důsledku naznačeného spalovacího procesu, vidíme, že po známosti, kterou jsme uzavřeli například ve svém 35. roce, jsme zcela plánovitě toužili a po celý život o ni usilovali. Pozorujeme-li tímto způsobem osud člověka, je velmi podivuhodné, jaké člověk dělá okliky, aby v určitém roce dospěl na určité místo, aby se zde sešel s druhým člověkem. Proč hledáme určitý zážitek? Poněvadž toto hledání je do naší duše vetkáno z dřívějších pozemských životů.

Dřívější pozemské životy se však ve svých účincích neobjevují v našem myšlenkovém vědomí, když bdíme, ale ve svých účincích se objevují ve vědomí, v němž nás spalovací proces ustavičně ukolébává do spánku. Nevědomě usilujeme, ale přece jen usilujeme o zážitky svého pozemského bytí. Když něco takového vyslovíme, zároveň můžeme vyslovit různé myšlenkové úvahy, jako je například: Potom je však celý náš život určený osudově a nemáme vlastně žádnou svobodu! Ztrácíme ale něco ze své svobody tím, že máme světlé nebo černé vlasy? To je přece také předurčeno. Jsme přece svobodní, třebaže máme světlé či černé vlasy, i když bychom si snad přáli mít jiné, i když nemůžeme mít to, co jsme si snad přáli jako děti - stáhnout z nebe Měsíc. Stejně tak jsme přece svobodní, ačkoli od počátku svého pozemského života hledáme určité zážitky, protože celý lidský život se přece neskládá pouze z takovýchto osudových zážitků, ale k osudovým zážitkům se vždy připojují svobodné zážitky.

Dřívější a budoucí karma

Často jsem hovořil o třech stupních duchovního poznání - o imaginaci, inspiraci a intuici. Když duchovní badatel dospěje k imaginaci, má současně před sebou své životní tableau. Nemůže mít jedno bez druhého, nemůže mít imaginační poznání, tj. skutečné duchovní

poznání dosavadního pozemského života, aniž se mu jako vzpomínka podivuhodně vynoří zážitky, které měl ve spánku od usnutí do probuzení. Líčil jsem vám již mnohé z toho, co člověk vlastně prožívá ve stavu spánku, ale to, co především člověku vystupuje před jeho duševní zrak, je nově se tvořící osud. Když si prostředky duchovního nazírání posvítíme do toho spaní, které spočívá ve chtění, když bdíme, můžeme vidět karmu, která působí z dřívějších životů. Začínáme-li vidět zážitky mezi usnutím a probuzením, tu zříme, jak se z našich svobodných jednání, jež právě konáme, spřádá karma, která se uskuteční teprve v našem příštím životě.

Tato zákonitost, která sem proniká z hlubin spánku, člověka neznepokojuje, protože v příštím pozemském životě může nejrozmanitějším způsobem svobodně nechat působit to, co nalézáme založeno ve stavech spánku nynějšího pozemského života.

Díváme-li se na karmu, která se svými účinky projevuje v podvědomých stavech chtění a nahlédneme-li do toho, co se pro obyčejné vědomí také nevědomě začíná tkát ve spánku jakožto počáteční karma, hledíme na nově se spřádající karmu.

Díky tomu také vidíme, že v člověku se vždy minulost spřádá s budoucností, to, co člověk ve dne zaspí jako vnitřní tajemství své vůle, se spřádá s tím, co v noci zaspává jako vnitřní tajemství svého Já a svého astrálního těla, které se odděluje od fyzického a éterného těla a dále tkají budoucí karmu. Když ve svém obyčejném vědomí myslíme, pak myslíme nejvíce na vnější věci, které pak zůstávají v naší vzpomínce jako obyčejný obsah našeho duševního života. To je však pouze povrch duševního života.